

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

עין משפט גד מצוה

ל.

כא א מיי פ"ז מהלכות
ע"כ הלכה ו סג
עשין נ"ב טו"ש ע"ש
סומן קטע ספק ו'
כב ג ב מיי שם הלכה יא
טו"ש שם ספק ז'
כג ד ה מיי שם הלכה יב
טו"ש שם ספק ח'
כד ו מיי שם טו"ש שם
ספק ו':

תוס' חד מקמאי

ברין ופסקי לה מונותיה
אינו מפיר אלא אי"כ עשה
בה מאמר ימי"ם שנים
מפירין ולא הועמדה ברין:
הרב אלפס פסק צרת ערוה
דכנס ואח"כ גירש מותרת
הצרה להתייבם דמיתה
מפילה וכוון דבשעת ערוה
לא הוי צרת ערוה מותרת
וגי"כ מתני' דג' אחין שניין
משום נשואין ב' אחיות וא'
הגוש נכרית וגוש א'
מבעלי אחיות את אשתו
ומת נשיר נכרית וכנסה
המגרש פסק דבמת ואח"כ
גירש אסור' ירויב טעמא
למיתיה דגוריי' הכא
משום זיקה דעלמא. א"כ
הכי גבי נכרית כיון
דבשעת נפילה באיסור
זיקה נפלה קמיה לא מהני
לה גירושין אלו דברי הרב
ד"ל ויש בהן כמה תמיהות
חדא דאם אמר להני
טעמי למא ליה לה' ירמיה
לשנוי הברא מי משנה זו
לא שנה זו. ולרבא למה
ליה למימר זו ואצ"ל זו
קמיה לוינני ליה דשאני
הכא דגורין משום זיקה
דעלמא. א"כ בשעת נפילה
אחוסרה ליה למא ליה
למימר הכא אליבא דרבא
זו היא למעוטי מת ולא
גירש ולא כנס לוקמה אפי'
דכנס וגירש. ומאי דכתב
נמי הכא גבי נכרית כיון
דבשעת נפילה באיסור
זיקה נפלה קמיה לא מהני
לה גירושין לא דרדנו לטוף
דענו דמאי איסור זיקה
איבא בכרית והרי ב' אחין
הנשאין ב' אחיות הוו
קיימין בשעת נפילת נכרית
דאין כאן איסור [אחות]
זקוקותן שהרי שניהם
קיימין והרי משנה שלימה
שנינו ג' אחין שנים מהן
נשאין ב' אחיות וא' נשוי
(א) נכרית ומת נשוי נכרית
וכנס א' מבעלי אחיות את
אשתו וכו' ולא קמיני עבר
וכנס ועוד אם עבר וכנס
מוציא כדקתני רישא
בד"א יוציא אלא ודאי
היתנו להני טעמי דכתב
הד"ל וכו' אפש דרב
אשי לית ליה דרבא
דאליבא דהאי [נתנ]
נישואין הראשונים מפילין
מת (ב) ואחד כנס גירש
אסורה ואפ"ה הלכתא
כת"ק דמתני' דפ"ק דכנס
ואח"כ [גירש] מותרת
דמיתה מפלת חדא דהא
רבא ס"ל דלא פליגי
אהרדי. ועוד נתנן נפל
הבית עליו ועל אשתו
שהיא בת אחיו ואין ידוע
איהו מהן [מת] ראשון
צרתה חולצת ולא
מתייבמת אלמא האי נתנ
ס"ל מיתה מפלת ועי"ל
דרב אשי לא שמעין ליה
בהדיא דלימא מת ואח"כ
גירש אסורה אלא ש"מ
זאת אומרת יש זיקה ואפי'
בתי אחי ואי"כ ס"ל כרבא דאמר זו היא למעוטי מת דלא גירש ולא כנס ש"מ דיש זיקה אפלו בתרי אחי:

שלישה אחין. נהך רישא גרסינן הראשונה יולאה משום אחות
אשה וראשונה לנפילה קאמר דומיא דההיא דפרק
ז' (לעיל פ"ז) וצבצא (ב) צבצא ה"ג השניה יולאה כו': **אמר רב נחמן**
וזאת אומרת אין זיקה. תימה שלא דקדק רב נחמן על ממני' דריש

כ"ל (לעיל פ"ז): **דחביבה** איה
אקדמה. נשאר מקומות אין דווקא
לומר כן אלא אמר זו ואין צריך לומר
זו קמיה וכאן (ג) דחק לומר כן לפי
שצבצא שלימה ללא צריכה היא:
(ד) **ונאסרה** עליו שעה אחת.

נהך צבצא ה"ו"מ למינקט ואחד מופנה
אלא נקט הכי משום דנכרית נמי
מתקרא לפי שהיתה צרת אחות אשה
שעה אחת וקצת קשה שאינו מוכיר
הצרה כלל ואי"ת לרבי ירמיה דאמר
(לעיל דף י"ג). דהאי תנא דפירקין
סבר נישואין מפילין אמאי לא נקט
דמטה אחת מן האחיות תחלה ואח"כ
וכנס אחד מבעלי אחיות את אשתו ומת
הראשונה יוצאת משום אחות אשה ושניה
משום צרתה עשה בה מאמר ומת נכרית
חולצת ולא מתייבמת: **גמ'** טעמא דעבד
בה מאמר הא לא עבד בה מאמר נכרית
יבומי נמי מייבמה אמר רב נחמן זאת
אומרת (ה) אין זיקה ואפילו בחד אחא:
מתני' שלישה אחים שנים מהם נשואים שתי
אחיות ואחד נשוי נכרית מת הנשוי נכרית
וכנס אחד מבעלי אחיות את אשתו ומת
הראשונה יוצאת משום אחות אשה ושניה
משום צרתה עשה בה מאמר ומת נכרית
חולצת ולא מתייבמת: **גמ'** הא תו למה
לי היינו הך השתא ומה התם דאחות אשה
היא צרה לנכרית אמרת נכרית אסורה הכא
דנכרית היא צרה לאחות אשה לא כ"ש
תנא הך תנא ברישא והך (ו) חזיא
להתירא ושריא והדר חזיא לאיסורא ואידי
דחביבה ליה אקדמה (ז) ומשנה לא זזה
ממקומה: **מתני'** שלישה אחין שנים מהם
נשואים שתי אחיות ואחד נשוי נכרית
מת אחד מבעלי אחיות וכנס נשוי נכרית
את אשתו ומתה אשתו של שני ואח"כ מת
נשוי נכרית (ח) הרי זו אסורה עליו עולמית
הואיל ונאסרה עליו שעה אחת: **גמ'** אמר
רב יהודה אמר רב יכל יבמה שאין אני קורא
בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי היא
כאשת אח שיש לה בנים ואסורה מאי
קמ"ל תנינא הרי זו אסורה עליו עולמית
הואיל ונאסרה עליו שעה אחת מהו דתימא
הני מילי היבא דלא איהויה לה בנפילה
ראשונה אבל היבא דאיהויה לה בנפילה
ראשונה אימא תישתרי קמ"ל הא נמי תנינא
(ט) שני אחין נשואים שתי אחיות מת אחד מהם
ואח"כ מתה אשתו של שני הרי זו אסורה
עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת
מהו דתימא התם הוא דאידהו לה מהאי
ביתא לגמרי אבל הכא דלא אידהו לה מהאי
ביתא לגמרי אימא מינו דחזיא להאי נשוי
נכרית חזיא נמי להאי קמ"ל: **מתני'** שלישה
אחים שנים מהם נשואין שתי אחיות ואחד
נשוי נכרית גירש אחד מבעלי אחיות את
אשתו ומת נשוי נכרית וכנסה המגרש ומת
זו היא שאמרו וכולן שמתו או נתגרשו
צרותיהן מותרות: **גמ'** טעמא דגירש
ואחר כך מת אבל מת ואחר כך גירש
אסורה אמר רב אשי זאת אומרת יש

זיקה אפילו בתרי אחי ולרב אשי קשיא דרב נחמן אמר לך רב אשי
ה"ה דאף על גב דלא עבד בה מאמר נכרית מיחלץ חלצה יבומי
לא מייבמה והא דקתני מאמר (י) לאפוקי (י) ב"ש דאמרי מאמר קונה
קנין
קנין
זאת אומרת יש זיקה ואפי' בתי אחי ואי"כ ס"ל כרבא דאמר זו היא למעוטי מת דלא גירש ולא כנס ש"מ דיש זיקה אפלו בתרי אחי:
בתי אחי ואי"כ ס"ל כרבא דאמר זו היא למעוטי מת דלא גירש ולא כנס ש"מ דיש זיקה אפלו בתרי אחי:
כתיב אחי ואי"כ ס"ל כרבא דאמר זו היא למעוטי מת דלא גירש ולא כנס ש"מ דיש זיקה אפלו בתרי אחי:

מתני' הראשונה. לנפילה: **גמ'** נכרית יבומי נמי מייבמה.
ולא אמרינן משמת בעל האחות ונפלה לייבם הזקקה לנשוי נכרית
לצדו דהא על בעל אחיות לא רמיא ונעשית (א) זו צרתה צריקה
וכשמת תאסר הנכרית על הנשאר משום צרת אחות אשה: ואפילו

נשואין: **גמ'** היינו הך. וכ"ש
לנשואין: **גמ'** היינו הך. וכ"ש
הוא דהשתא ומה התם דנכרית עיקר
נשואה היא דאחות אשה נפלה עליה
ונעשית צרתה במאמר אסרה: **פלא.**
דאחות אשה עיקר נשואה היא לא
כ"ש דאסרה נכרית שהיא טפלה:
הא סגא ברישא. משנה אחרונה זו
סנה תחלה וההיא דלעיל לא הוי
צדעמיה למיתני משום דחזיה (י)
להתירא הואיל ונכרית עיקר והדר
חזיה לאיסורא משום דמ"מ צרתה
היא ותנייה: ואידי דקא חזינא ליה.
דחידוש הוא: אקדמה. ותו לא הוה
צריך למיתני סיפא אלא הואיל ונשית
לא זזה ממקומה: [**מתני'**] שעה

אחת. צנפילה ראשונה כשנפלה
מאחי נשואין: **גמ'** הרי היא
לאשה אח גו'. ואע"ג דהדר איחזיה:
צנפילה ראשונה. כל זמן נפילה ראשונה
היתה אשתו קיימת שהיא אחותה:
אבל היבא דאיחזיה צנפילה ראשונה.
כגון שמתה אשתו אחר מיתת אחי
ולא כנסה נשוי נכרית: **דאיחזיה לה**
מהאי ביתא לגמרי. (כ) שנפלה ואין
כאן אחר אלא זה בעל אחותה נדחית
ונפטרת לשוק ואין עליה כל זיקה
עוד: **אבל היבא דלא איחזיה מהאי**
ביתא לגמרי. צעעת נפילה שהיא
שם נשוי נכרית וזקוקה לייבם אימא
מינו דחזיה לנשוי נכרית עדיין זיקתה
עליה וכי מתה אחותה ועודה צנפילה
תייבס ליה צנפילה: **קמ"ל.** רב

יהודה דלא: מתני' ונסה המגרש
ומת. מותרת זו להתייבם שפרי עד
שלא כנסה גירש את הראשונה שהיא
ערוה ולא היתה צרתה מעולם:
וזהו שאמרו. צפרק ראשון [ג:] נתגרשו
העניות כרומיהן מותרות: **גמ'**
טעמא דגירש. בעל האחות תחלה
ואח"כ מת נשוי נכרית דאפילו צריקה
לא נעשית צרתה מעולם. הרי מת
נשוי נכרית והזקקה נכרית לבעלי
אחיות ואח"כ גירש ונשאה לזו הואיל
וקודם שגירש נעשית צרתה צריקה
אסורה על אחי כשימות המגרש
משום צרת אחות אשה בשלמא אי לא
כנסה היא מותרת ליה מממת זיקת
אחי הראשון אבל משכנסה ועכשיו
זקוקה לזה מכה בעל הערוה אסורה
ואע"ג דלא היתה צרתה אלא צריקה:

צפרי אחי. כגון הכא דכי מת נשוי
נכרית קודם גירושין של זה היתה זו
זקוקה לשני בעלי האחות ומנהיב
בה זיקה זו ולאסרה על השני: קשיא
דרב נחמן. דדייק לעיל מסתם מתני'
וזאת אומרת אין זיקה אפי' צדא אחא:
אמר רב אשי. ההיא דיוקא דלעיל לאו
דוקא דה"ה אע"ג דלא עבד מאמר בעל
הנכרית בנשואים (אשה) אשת אחי כשימות נכרית אשתו מוחלץ חלצה לאו

הגהות הב"ח
(א) גמ' חזיא להתירא
ושריא. יב"ב ע"ל צדק לב
ע"א ככה"ל סו"א: (ב) שם
לאפוקי מב"ש: (ג) רש"י
נכרית זו צרתה וכו' אחות
אשה בדיקה אסרה: (ד)
(ה) ד"ה ה"ה תנא וכו'
משום דחזיה בדיקה
למתיבס: (ו) ד"ה דאיחזיה ואין
וכי משנפלה ואין
(ז) ד"ה אמר לך וכו' הוה
רמיא ונעשית צרתה:
(ח) תוס' ד"ה דמתיבס וכו'
וכאן דיוקא דדוקא לומר
כן: (ט) ד"ה הואיל
ונאסרה וכו' ומת אסרה עליו:
(י) ד"ה גירש וכו' אשה
אחית נכרית ומת:

תוספות ישנים
זאת אומרת אין זיקה
ואפילו צדא. ואי"ת הא
מפרק כ"ל לעיל (י"ז).
דיקתן כפי יו"ל דלנשואין
לאפוקי מב"ש לעיל. ואי"ת
הא נמי ידעין צבצא
צנפילה דמיתני למתני
דמיתני אצטריך למתני
דמיתני (ל) דמסבחה
אמרינן יש זיקה: אבל הכא
דלא חזיה לה מהאי ביתא
לגמרי אימא לא. ואי"ת (כ)
למיתני דלעיל (כ"ז).
דלרענא אחין שמעין לה.
יו"ל דשאני התם דהיא דלא
חזיה מהאי ביתא לגמרי
ראשונה צנפילה ראשונה
אימא לא:

(א) על פ"ל ט: כן לקמן נ"ה.
גמ' (ב) על פ"ל ט: ז"ל.
א לקמן ל"ב קדושין כה.
ע"ז לה: שבעות ד' חולין
ל"ב: קמ"ג: ד' ג' ט"ל ט:
ע"ש לקמן ק"א: (ד) לקמן
ל"ג: (ה) לעיל י"ג: (ו) לעיל
פ"ז: (ז) ט"ל י"ג: (ח) ט"ל י"ג: (ט)
מ"ג: (י) ט"ל י"ג: וצבצא
השנייה:

תורה אור השלם
1. כי ישבו אחים יחדיו
ומת אחד מהם וכן אין
לו לא תהיה אשת המת
החוצצה לאיש וך יבמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה ויבמה:
דברים כה ה

גליון הש"ס
מתני' הרי זו אסורה עליו
עולמית. ע"י לקמן דף לז
ע"א מתי"ה לא פקע:

תוספות ישנים
(א) גמ' חזיא להתירא
ושריא. יב"ב ע"ל צדק לב
ע"א ככה"ל סו"א: (ב) שם
לאפוקי מב"ש: (ג) רש"י
נכרית זו צרתה וכו' אחות
אשה בדיקה אסרה: (ד)
(ה) ד"ה ה"ה תנא וכו'
משום דחזיה בדיקה
למתיבס: (ו) ד"ה דאיחזיה ואין
וכי משנפלה ואין
(ז) ד"ה אמר לך וכו' הוה
רמיא ונעשית צרתה:
(ח) תוס' ד"ה דמתיבס וכו'
וכאן דיוקא דדוקא לומר
כן: (ט) ד"ה הואיל
ונאסרה וכו' ומת אסרה עליו:
(י) ד"ה גירש וכו' אשה
אחית נכרית ומת: